

BRALNE NAVADE PRED IN MED EPIDEMIJO

RAZISKOVALNA NALOGA

SLOVENŠČINA

ALINA DIZDAREVIĆ

TARA DOBRIĆ

6. RAZRED

MENTORICA: MATEJA RAZGOR

ŠOLSKO LETO: 2020/2021

OŠ RIHARDA JAKOPIČA

LJUBLJANA

POVZETEK

V raziskovalni nalogi sva poskušali ugotoviti vpliv epidemije na bralne navade učencev. V teoretičnem delu sva predvsem iz spletnih virov raziskovali branje in bralno motivacijo ter bralne interese in vpliv epidemije na delovanje knjižnic. Menili sva, da so med epidemijo zaradi dolgčasa ali drugih razlogov mnogi izmed učencev v roke vzeli knjigo. Zanimalo naju je, koliko so brali pred epidemijo, koliko med njo, koliko učencev sploh rado bere, kakšne knjige radi berejo, kje so si med epidemijo knjige izposojali, ali raje berejo tiskane knjige kot E-knjige itd.

V raziskovalnem delu sva naredili anketo in jo objavili na šolski spletni strani. Namenjena je bila učencem od četrtega do devetega razreda. Na anketo je ustrezno odgovorilo 127 učencev od 466-ih učencev. Anketa je pokazala, da večina učencev (82 %) rada bere knjige in da raje berejo tiskane knjige (96 %). Čas branja se ni bistveno povečal, saj je med epidemijo več časa bralo le 58 % učencev. Tisti, ki so med epidemijo brali več kot sicer, so to večinoma počeli, ker so imeli več časa ali jim je bilo dolgčas. Učenci so najraje brali pustolovske knjige in stripe, največ pa jih je bralo od petnajst minut do tri četrt ure. Med epidemijo je večina brala tiskane knjige (91 %), ki so si jih tudi več izposojali iz knjižnice.

KLJUČNE BESEDE: bralne navade, epidemija, učenci, izposoja, knjižnica

Vsebina

1. UVOD	5
2. CILJI	5
3. HIPOTEZE	5
4. METODE DE LA	6
5. TEORETIČNI DEL	6
5.1. KAJ JE BRANJE?	6
5.2. COVID-19	7
5.3. IZPOSOJA KNJIG MED EPIDEMIJO	7
5.4. BRALNE NAVADE	8
5.5. BRALNI INTERESI IN BRALNA MOTIVACIJA	9
5.6. PREDHODNE RAZISKAVE	10
6. RAZISKOVALNI DEL	11
6.1. ANALIZA REZULTATOV ANKETE	11
7. RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK	19
7.1. Analiza hipotez	19
7.2. Primerjava različnih spremenljivk v anketi	22
7.3. Zaključek	25
8. ZAHVALA	26
9. LITERATURA IN VIRI:	26
10. PRILOGA	27

Kazalo slik

Slika 1: Obkroži razred, v katerega hodiš.	11
Slika 2: Obkroži spol.	12
Slika 3: Ali rad/-a bereš?	12
Slika 4: Ali si več bral/-a pred epidemijo ali več bereš med njo?	13
Slika 5: Če si obkrožil/-a, da več bereš med epidemijo obkroži zakaj.	13
Slika 6: Katere knjige pogosteje bereš med epidemijo?	14
Slika 7: Katere knjige raje bereš (na splošno)?	14
Slika 8: Katere knjige rad/-a bereš (na splošno)?	15
Slika 9: Koliko časa na dan si posvetil/-a branju pred epidemijo (približno)? Branje za šolo (razen domačega branja in branja za bralno značko) ne šteje.	15
Slika 10: Koliko časa na dan posvetiš branju med epidemijo? (Navedeno v prejšnjem vprašanju ne šteje.)	16
Slika 11: Ali bereš za boljše razpoloženje?	16
Slika 12: Ali se ti je razpoloženje res izboljšalo?	17
Slika 13: Kako se počutiš, ko prebereš knjigo, ki ti je všeč?	17

Slika 14: Če med epidemijo bereš digitalne knjige, ali zaradi tega bereš manj (ker težje bereš z zaslona ali imaš omejen čas)?	18
Slika 15: Si knjige med epidemijo izposojaš v knjižnici, prek spleta ali kje drugje?	18
Slika 16: Ali si si pred epidemijo več izposojal knjige iz knjižnice kot med njo?	19
Slika 17: Ali si več bral/-a pred epidemijo ali več bereš med njo?.....	19
Slika 18: Katere knjige več bereš med epidemijo?.....	20
Slika 19: Katere knjige raje bereš (na splošno)?	20
Slika 20: Ali rad/-a bereš?	21
Slika 21: Primerjava bralcev in nebralcev glede na spol.....	21
Slika 22: Primerjava tipa bralcev glede na spol.	22
Slika 23: Primerjava tipa bralcev glede na razred.....	23
Slika 24: Čas branja glede na spol.....	23
Slika 25: Čas branja glede na razred.....	24

1. UVOD

Branje je zelo pomembno, saj nas spremlja vsak dan. Brati se naučimo že pred vstopom v šolo in je pomembno tudi za nadaljnje učenje in uspeh pri učenju. Veliko ljudi bere, saj jih branje sprošča in umirja, nekateri berejo tudi zaradi tekmovanj in šolskih obveznosti, drugi pa zaradi vsakodnevnega zapolnjevanja prostega časa. Z branjem pridobivamo znanje in bogatimo svoj besedni zaklad, zato ima človek, ki več bere, več znanja in lažje razume tudi druge stvari. Temo branje sva si izbrali, ker se nama zdi zelo pomembno, da beremo in naju zanima, ali in zakaj se učencem spreminjajo bralne navade, še posebej med epidemijo. Meniva, da so se večini bralne navade med epidemijo spremenile. Zaradi epidemije so se tudi nama spremenile bralne navade, saj sva imeli več prostega časa in sva ga namenili branju. Za raziskovanje sva si izbrali učence 2. in 3. VIO, ker se nama zdi, da so se jim še najbolj spremenile bralne navade.

2. CILJI

Najini cilji so, da bi čim več izvedeli o vplivu epidemije na bralne navade učencev OŠ Riharda Jakopiča. In sicer:

- vpliv epidemije na branje,
- čas branja med epidemijo in pred njo,
- vpliv branja na razpoloženje med epidemijo,
- vpliv digitalnega branja na čas, ki ga porabimo zanj.

3. HIPOTEZE

Za raziskovalni del sva postavili naslednje hipoteze:

1. Večina (80 %) učenk in učencev bere več knjig med epidemijo kot pred njo.
2. 65 % učencev je med epidemijo več bralo knjige prek spleta kot tiskane knjige.
3. 90 % učencev raje bere tiskane knjige kot knjige prek spleta.
4. Več je tistih učencev (80 %), ki radi berejo, kot tistih, ki ne marajo branja.

4. METODE DELA

Pri raziskovalnem delu sva uporabili naslednje metode dela:

- pregled literature (pregledali sva spletne vire – raziskovalne naloge in članke),
- postavitev hipotez (hipoteze sva postavili pred izdelavo ankete glede na najino mnenje),
- anketa za učence (v anketi sva učence povprašali o njihovih bralnih navadah in vplivu epidemije na branje),
- analiza ankete.

5. TEORETIČNI DEL

5.1. KAJ JE BRANJE?

Brati pomeni razpoznavati znake za glasove in jih vezati v besede (vir: <https://fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=133&View=1&Query=brati>, dostop: 8. 2. 2021). Branje je neko početje, ki večino spremlja skoraj vsak dan. Je prepoznavanje določenih znakov (črk), ko gremo z očmi čeznje, sprejemanje informacij iz prebranega, jih znati spreminjati v slušne znake (znake govornega jezika). Branje je komunikacijski proces, v katerem besedilo prenaša sporočilo, bralec pa ga sprejema (<https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4201703768.pdf>, dostop: 8. 2. 2021). Če že sami ne primemo knjige v roke, da bi brali, moramo brati v šoli. Splošno znano je, da ta, ki več bere, več ve. Pa ste vedeli, da branje tudi sprošča stres? Ko se zatopiš v knjigo, ki ti je všeč, večinoma pozabiš na svoje skrbi. Knjiga te odpelje v neki drugi svet in to je najbolje, če si imel stresen dan ali si v stresni situaciji (vir: <http://www.airbeletrina.si/clanek/kako-je-karantena-spremenila-nase-bralne-navade>, dostop: 8. 2. 2021). Več kot bereš in vadiš branje, bolje ti gre. Branje je zelo pomembno in pomaga pri razvoju kreativnosti in domišljije (vir: <https://casoris.si/je-branje-se-vrednota/>, dostop: 8. 2. 2021). Branje je dobro, saj povečuje tvoj besedni zaklad, spodbuja mišljenje, prinaša znanje, izboljšuje spomin, krepi sposobnost analitičnega mišljenja, izboljšuje osredotočenost in koncentracijo, izboljšuje spretnost pisanja, nas umiri, nas zabava, (vir: https://www.cangura.com/zakaj_je_branje_pomembno_21_razlogov_za, dostop: 8. 2. 2021). Pri branju razmišljamo, si zamišljamo, odpotujemo na vse mogoče kraje in to kar s svojega kavča.

5.2. COVID-19

Lansko leto so v sredo, 4. marca 2020, (vir: <https://www.gov.si teme/koronavirus-sars-cov-2/>, dostop: 8. 2. 2021) potrdili prvo okužbo z novim korona virusom v Sloveniji, ki je spremenil skoraj vse. Covid 19 je nalezljivi virus, zato smo zaradi njega morali ostati doma, da se ne bi nalezli še ostali. Sprejetih je bilo veliko ukrepov, med drugimi tudi zaprtje nekaterih javnih ustanov. Med zaprtimi javnimi ustanovami so tudi knjižnice, ki smo jih lahko uporabljali na drugačen način – elektronsko. Ta način je potekal tako, da smo si lahko knjige izposojali preko Biblosa in drugih strani za spletno branje ter jih brali preko poljubne elektronske naprave. Z njimi si je pomagalo veliko ljudi, ki so želeli kljub zaprtju knjižnic brati, pa tudi če na drugačen način. Knjižnice so se zaprle 13. marca 2020, po zaprtju v sklopu ukrepov za zaustavitev širjenja novega korona virusa so knjižnice svoja vrata odprle 4. maja, nato so se zaprle še dvakrat, enkrat od 26. oktobra do 2. novembra, in od 9. januarja do 23. januarja (vir: <https://www.ljubljana.si/sl/mestna-obcina/mestna-uprava-mu-mol/oddelki/oddelek-za-zdravje-in-socialno-varstvo/koronavirus-informacije-in-ukrepi/>, dostop 10. 2. 2021). Knjige so bralci naročili preko telefona ali elektronske pošte, knjige pa prevzeli pred knjižnico ob dogovorjeni uri ali pa so jo prejeli po pošti na domači naslov, vračanje knjig pa je potekalo pred knjižnico.

5.3. IZPOSOJA KNJIG MED EPIDEMIJO

Ob spomladanskem valu epidemije so pri Biblosu (spletni portal za izposajo in nakup knjig) opazili izrazito povečanje števila izposoj e-knjig. Opazili so devetkrat večje povpraševanje po izposoji e-knjig, to je dobrih 55.000 izposoj mesečno. Po koncu prvega vala epidemije se je izposoja e-knjig nekoliko znižala, vendar je bila v poletnih mesecih še vedno za dva do trikrat večja kot v poletnih mesecih leta 2019.

Z jesenskim zaostrovanjem zdravstvenih razmer so znova zaznali izrazito povečanje števila izposoj e-knjig. Oktobra se je ta v primerjavi s septembrom dvignila za 31 odstotkov.

Število novih bralcev se je med epidemijo povečalo za tiste, ki bi knjige drugače pridobili preko svetovnih ponudnikov. Mnogi poleg tega v času epidemije niso utegnili ali mogli do knjižnic, predvsem starejši in gibalno ovirani. Ti so še posebej med epidemijo postali zvesti bralci elektronskih knjig, saj so pri tem prepoznali mnoge prednosti, kot so na primer povečava črk, dodatna osvetlitev zaslona ter enostaven dostop do mnogih naslovov.

(vir: <https://www.rtvsl.si/kultura/intervju/koronavirus-je-nekoliko-pospesil-branje-katastroficnih-eskapisticnih-del/541388>, dostop 9. 2. 2021)

Med epidemijo je sicer izposoja potekala na način, da so se knjige vnaprej (npr. preko telefona ali elektronske pošte) naročile v knjižnici, kjer so jih pripravili za prevzem. (vir: <https://www.vecer.com/slovenija/koronavirus-in-izposoja-knjig-knjig-za-obvezno-domace-branje-rado-zmanjka-10222266>, dostop 9. 2. 2021)

Spoznavamo, da se je branje v času epidemije povečalo, saj imamo več prostega časa, ki si ga lahko sami porazdelimo. Od sredine marca so v edini slovenski elektronski knjižnici zaznali naraščajočo izposajo knjig, najverjetneje tudi zaradi dolgoročnih sprememb bralnih navad. Ljudje so brali elektronske knjige na portalu Biblos, ali pa so dostopali prek spletne trgovine Mladinska knjiga. Na Biblos-u pa so zabeležili približno 1500 izposoj na dan, skupnih izposoj pa je bilo že 90.000 (za primerjavo, lani so v celem letu zabeležili 98.000 izposoj). (<https://mariborinfo.com/novica/kultura/bo-epidemija-koronavirusa-trajno-spremenila-bralne-navade-slovencev/318806>, dostop 9. 2. 2021).

Po besedah Vesne Horžen, predsednice Združenja splošnih knjižnic, so bile ob prilagoditvah na spremembe v odlokih in razmere v lokalnih okoljih v drugem valu epidemije javne knjižnice ves čas dostopne za izposajo in vračanje knjižničnega gradiva. »Podatkov na nacionalni ravni o obisku in izposoji še nimamo, ti se poleg drugih podatkov za preteklo leto zbirajo do sredine marca. Ocenjujemo, da sta kazalnika v povprečju približno 25 odstotkov nižja kot leta 2019, saj so bile knjižnice v prvem valu zaprte več kot poldrugi mesec, čeprav so tudi v tem času izvajale izposajo po pošti in brezstično. Ocenjujemo tudi, da je bil padec obiska večji od padca izposoje.«

(vir: <https://www.delo.si/kultura/knjiga/kriza-velicastni-cas-za-branje-knjig/>, dostop 9. 2. 2021).

5.4. BRALNE NAVADE

Prva tiskana knjiga je Biblija, ki je izšla leta 1445, natisnil pa jo je Johannes Gutenberg. Od takrat naprej so se knjige s pomočjo tiska čedalje bolj širile. Samo 526 let pozneje (leta 1971) so izdelali prvo elektronsko knjigo. Na vprašanje, katera je bila prva elektronska knjiga, odgovora ne poznamo, vemo pa, da je za pionirja na tem področju veljal Michael S. Hart, ki je digitaliziral prvo publikacijo.

Bralne navade so navade, ki jih uporabljamo pri branju. To so na primer čas branja, kdaj beremo, kako beremo itd. Bralne navade uporabljamo vedno, kadar beremo. Med epidemijo so se večini bralne navade spremenile, saj so imeli bralci več časa in ga več namenili branju. Ni nujno, da si bralne navade zastavimo kot npr. Bral/-a bom 30 minut na dan ali kaj podobnega. Lahko beremo en dan več, en dan manj ali en dan po tihem, en dan na glas ipd.

Toda midve si nisva postavili vprašanja o branju na sploh ali o bralnih navadah. Postavili sva si vprašanje o spreminjanju bralnih navad med epidemijo.

5.5. BRALNI INTERESI IN BRALNA MOTIVACIJA

Bralni interes ali motivacija je glavni pojem, ki spodbuja učence, da vztrajajo pri branju in ohranjajo zbranost.

Bralne interese delimo na:

- zunanjo motivacijo (oz. učenje zaradi zunanjih posledic) – zunanja motivacija se nanaša na spodbude iz okolja (vir: Razgor, M. (2014) Bralne navade velenjskih osnovnošolcev).
- notranjo motivacijo (oz. učenje iz lastnega razloga) – notranja motivacija izhaja iz individualne želje in interesa.

Značilnosti za notranjo motivacijo so:

- je radoveden,
- si sam postavlja bralne cilje,
- rad deli bralne izkušnje s vrstniki,
- rad bere,
- potešitev radovednosti ...

Značilnosti zunanje motivacije so:

- je ustrezljiv in prilagodljiv (bere zaradi drugih),
- išče najkrajšo pot do cilja,
- nagrada je ocena (priznanje),
- ne mara branja,
- branje je zanj sredstvo za doseg drugih ciljev (ocena, priznanje).

(vir: Razgor, M. (2014) Bralne navade velenjskih osnovnošolcev).

Bralne interese lahko tudi razvijamo, moramo pa upoštevati:

- izbiro gradiva,
- težavnost bralnega gradiva,
- priložnost dokončati bralno dejavnost (čas, dolžina izbranih besedil),
- potrditev v socialnem okolju (pohvala, nagrada, izmenjava izkušenj).

Raziskave navajajo različne tipe bralcev. (Vir: Razgor, M. (2014) Bralne navade velenjskih osnovnošolcev) Razgor deli bralce na način:

- **romantični tip** je tip bralca, ki rad bere pravljice, pustolovske zgodbe.
- **realistični tip** je tip bralca, ki rad bere potopise in realistične zgodbe.
- **intelektualni tip** bralca zanima vsaka informacija in želi izvedeti vse o njej.

- **etično-pedagoški tip** bralca se rad uči, iz zgodbe želi izvedeti nauk in bistvo.
- **bralci s tematsko natančno usmerjenim bralnim interesom** želijo poglobiti svoje znanje na določenem področju, zato posegajo po strokovnem gradivu.
- **estetski tip bralcev** najbolj zanima poezija in ritem. Pesmi večkrat preberejo.
- **mešani tip bralcev** spada med več tipov bralcev.

Tudi midve sva v svoji raziskavi nekako ugotavljali, kakšen tip bralca je posamezen učenec, tako da sva učence vprašali, kakšne knjige radi berejo.

5.6. PREDHODNE RAZISKAVE

Hipoteze:

1. Večina (80 %) učenk in učencev bere več knjig med epidemijo kot pred njo.
2. 65 % učencev je med epidemijo več bralo knjige prek spleta kot tiskane knjige.
3. 90 % učencev raje bere tiskane knjige kot knjige prek spleta.
4. Več je tistih učencev (80 %), ki radi berejo, kot tistih, ki ne marajo branja.

Najini prvi dve hipotezi sta povezani z epidemijo korona virusa. Zanju nisva našli raziskav. Tema je aktualna, zato o njej raziskave še nastajajo.

Pregledali sva raziskavo o pomenu branja (vir: Kolar L., Mastnak N., Vrečko N. (2017) Pomen branja). Na osnovni šoli Franja Malgaja v Šentjurju je anketo izpolnilo 179 učencev od 6. do 9. razreda. Dekleta so raziskovala, koliko učencev rado bere, in katerega spola so. Dobile so rezultate, da 34 % učencev ne mara branja, 66 % pa jih rado bere. Zanimivo se nama zdi, da so poleg tega ugotovile tudi, da dekleta raje berejo kot fantje, saj rado bere 79 % deklet in 50 % fantov.

Poleg te raziskave sva pogledali tudi raziskavo o bralnih navadah (vir: Razgor, M. (2014) Bralne navade velenjskih osnovnošolcev). V njej je anketo izpolnilo 194 učencev od 7. do 9. razreda. Rezultati ankete kažejo, da 36 % učencev ne mara branja, 64 % pa rado bere. Tudi iz te raziskave je razvidno, da dekleta berejo raje kot fantje, saj jih rado bere 76 %, fantov pa le 52 %.

Pri bralnih navadah velenjskih osnovnošolcev se je pokazalo, da imajo fantje veliko raje znanstveno fantastiko (40 % proti 14 %) od deklet. V večini razredov so najbolj priljubljene pustolovske knjige. Največ učencev bere pol ure dnevno.

6. RAZISKOVALNI DEL

V raziskovalnem delu sva naredili spletno anketo za učence drugega in tretjega vzgojno izobraževalnega obdobja (VIO) naše šole (OŠ Riharda Jakopiča) preko orodja 1Ka. Vprašanja so sestavljena tako, da ugotoviva, kako je potekalo branje in ali se je spremenilo glede na čas pred epidemijo. Poleg tega sva želeli ugotoviti, katere knjige rajši berejo (e-knjige ali tiskane knjige) in katero zvrst.

Anketo je ustrezno izpolnilo 127 učencev od 466-ih učencev od četrtega do devetega razreda naše šole. V povprečju so anketo izpolnjevali manj kot tri minute. Anketo sestavlja 16 vprašanj, od tega 11 polodprtih in 5 zaprtih vprašanj.

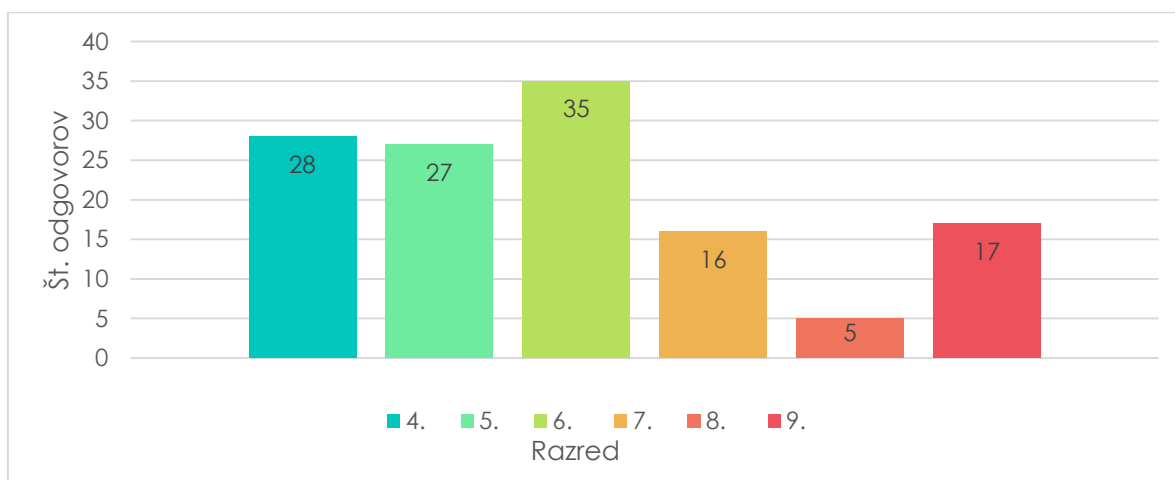
Na izpolnjevanje ankete sva s pomočjo učiteljev pozvali dvakrat. Anketa je bila objavljena na šolski spletni strani 8. 1. 2021 in sva še isti dan pozvali učence, naj odgovorijo na anketo, ponovni poziv pa je bil v ponedeljek, 1. 2. 2021. Anketo sva zaprli 12. 2. 2021. Skupaj z vikendi in prazniki je bila anketa aktivna 36 dni.

Vire za teoretični del ankete sva poiskali po spletu. Viri so spletni članki in raziskovalne naloge. Navedeni so v besedilu in na koncu raziskovalne naloge.

6.1. ANALIZA REZULTATOV ANKETE

Tu so zbrane analize rezultatov ankete. Radi bi poudarili, da na nekatera vprašanja niso odgovorili vsi učenci, ki so rešili anketo.

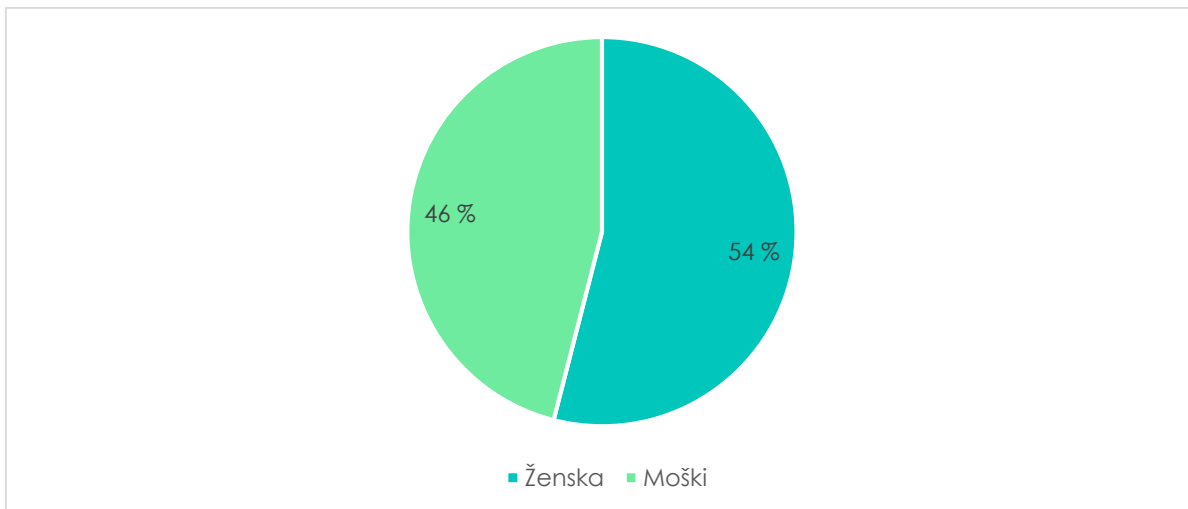
Vprašanje 1: Obkroži razred, v katerega hodiš. (n = 127)

Slika 1: Obkroži razred, v katerega hodiš.

Na vprašanje je odgovorilo 127 učencev. Anketo je izpolnilo največ učencev iz 6. razreda (35), nekoliko manj iz 4. (28) in 5. razreda (27) in po 17 9. in 16 učencev 7 razreda. Najmanj učencev je anketo izpolnilo iz 8. razreda (5).

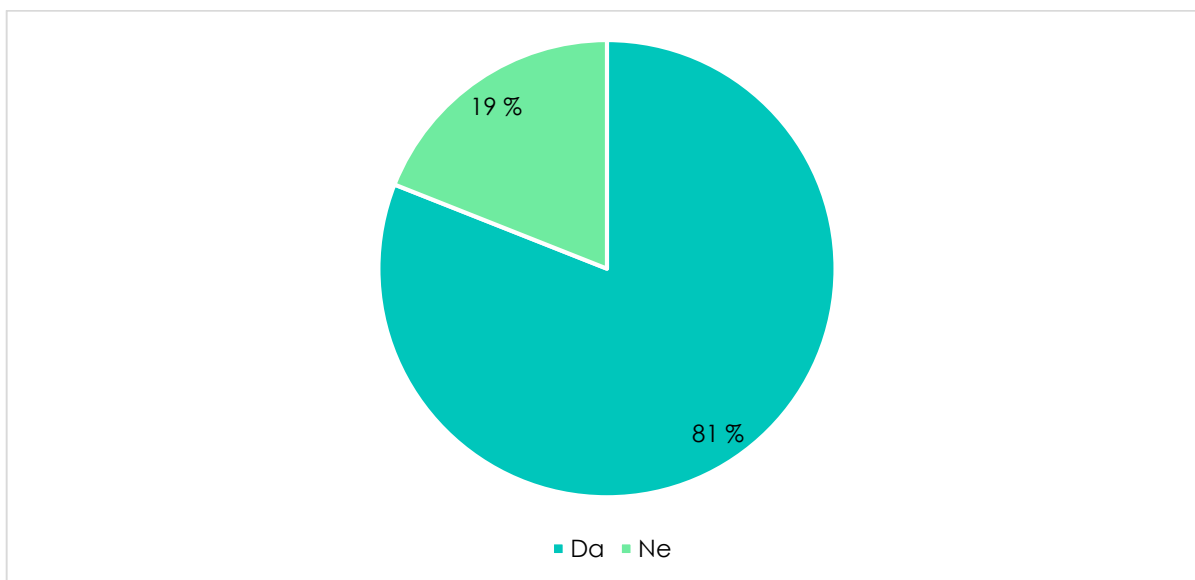
Vprašanje 2: Obkroži spol. (n = 126)

Slika 2: Obkroži spol.

Na drugo vprašanje je odgovorilo 126 učencev, od tega 68 deklic (54 %) in 58 dečkov (46 %).

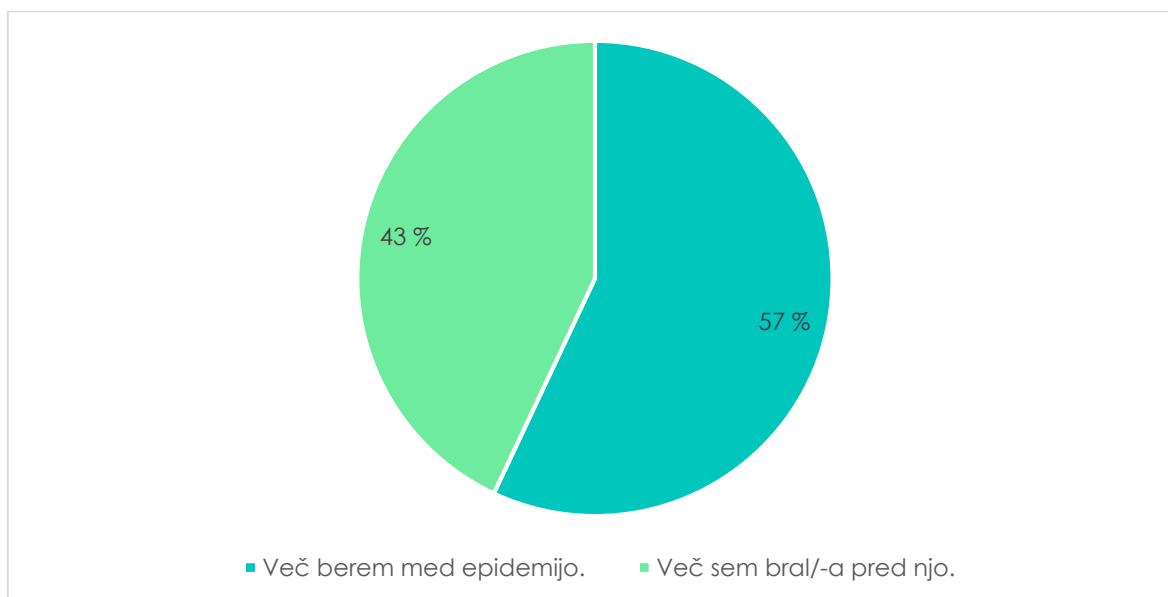
Vprašanje 3: Ali rad/-a bereš? (n = 127)

Slika 3: Ali rad/-a bereš?

Na tretje vprašanje je odgovorilo 127 učencev, 81 % jih rado bere, 19 % pa ne mara branja.

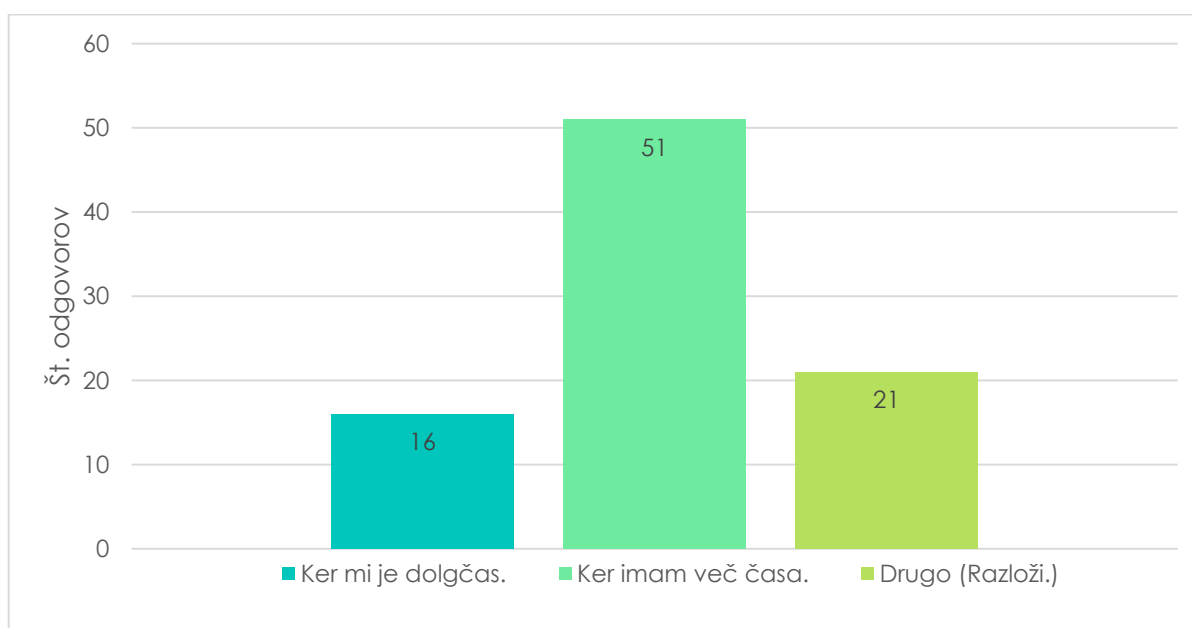
Vprašanje 4: Ali si več bral/-a pred epidemijo ali več bereš med njo? (n = 126)

Slika 4: Ali si več bral/-a pred epidemijo ali več bereš med njo?

Na četrto vprašanje je odgovorilo 126 učencev. Nekaj več kot polovica (57 %) jih je več bralo med epidemijo, manj kot pred epidemijo jih je bralo 43 %.

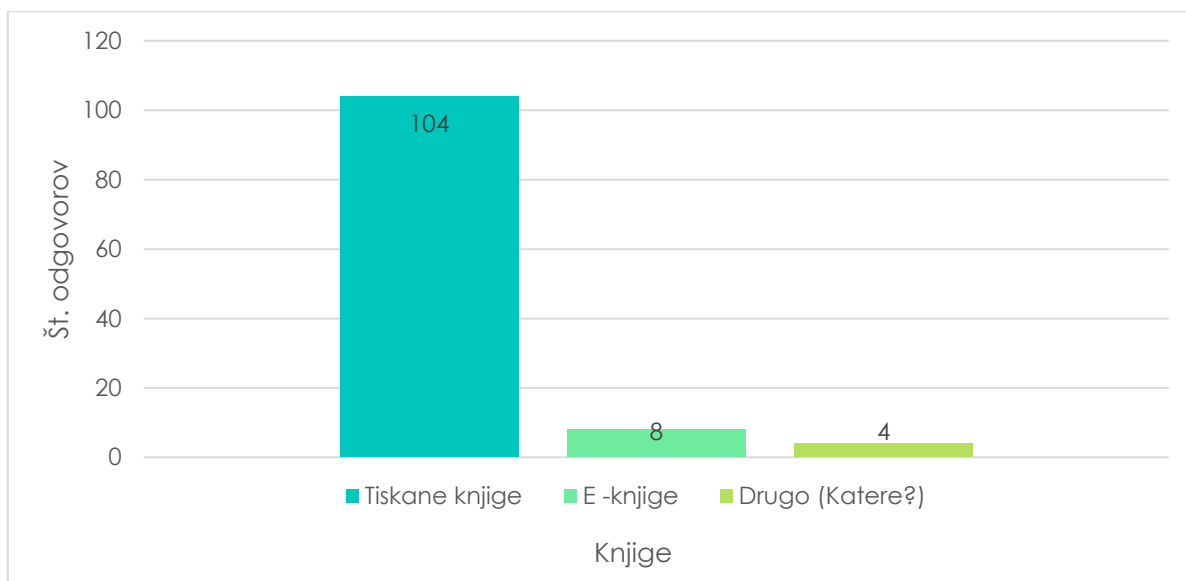
Vprašanje 5: Če si obkrožil/-a, da več bereš med epidemijo, obkroži zakaj. (n = 87)

Slika 5: Če si obkrožil/-a, da več bereš med epidemijo obkroži zakaj.

Večina učencev med epidemijo bere več, ker ima več časa (51) ali ker jim je dolgčas (16). Drugi (21) berejo, ker od njih to zahtevajo starši, med epidemijo ne berejo več (zanje to vprašanje ni bilo namenjeno), berejo več zaradi bralne značke ali za zabavo.

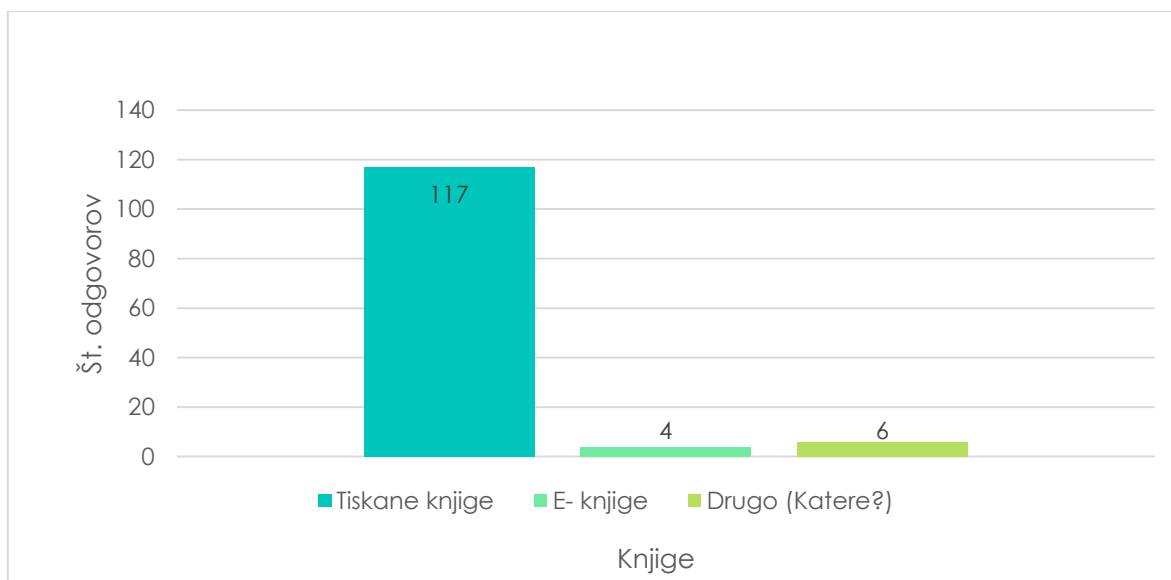
Vprašanje 6: Katere knjige pogosteje bereš med epidemijo? (n = 116)

Slika 6: Katere knjige pogosteje bereš med epidemijo?

105 učencev med epidemijo več bere tiskane knjige (med odgovori »drugo« je bil en odgovor stripi), 8 učencev pa pogosteje bere e-knjige. Trije odgovori »drugo« niso bili veljavni (ne berem, nobene, različno).

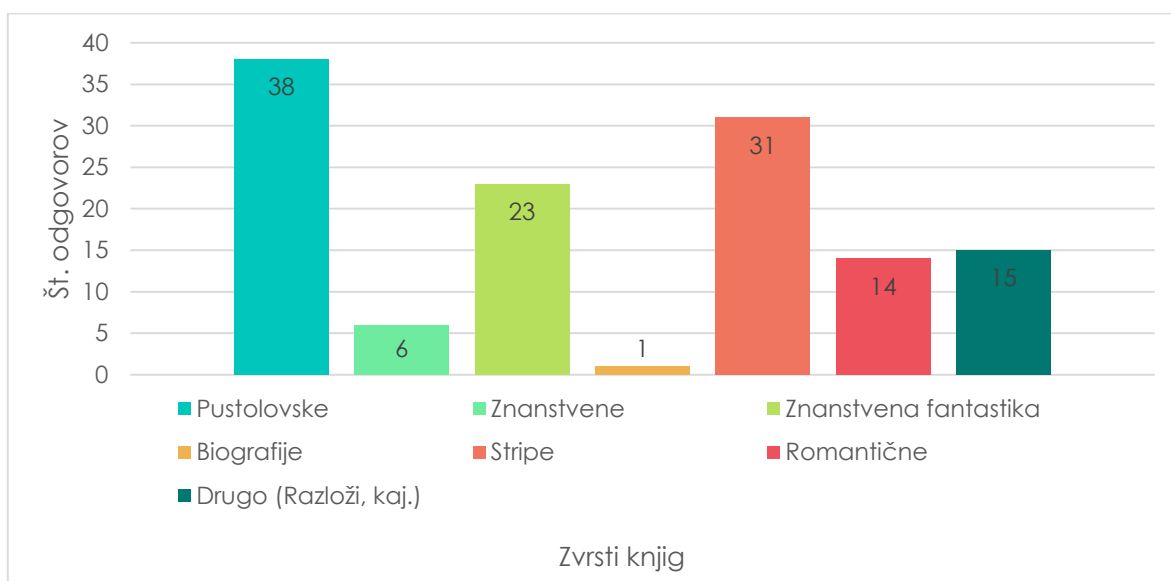
Vprašanje 7: Katere knjige raje bereš (na splošno)? (n = 127)

Slika 7: Katere knjige raje bereš (na splošno)?

117 učencev raje bere tiskane knjige, štirje pa e-knjige. Med odgovori »drugo« sta dva odgovorila »stripe«, po en pa »različno«, »nobene«, »tiskane, e-knjige, »zvočne knjige« in »računalnik«.

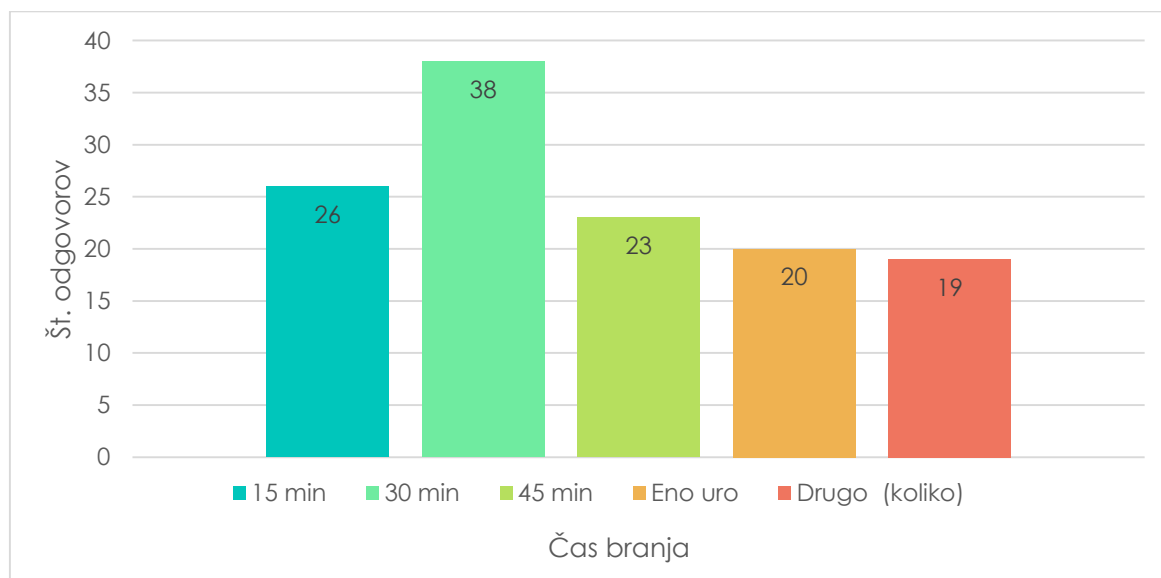
Vprašanje 8: Katere knjige rad/a bereš (na splošno)? (n = 128)

Slika 8: Katere knjige rad/-a bereš (na splošno)?

Največ učencev rado bere pustolovske knjige (38), za njimi stripe (31), potem znanstveno fantastiko (23), za njo romantične knjige (14), nato znanstvene knjige (6) in najmanj učencev najraje bere biografije (1). Približno 5 % učencev rado bere vse ali več naštetih zvrsti, ostali pa najraje berejo zabavne ali poučne knjige ter romane in klasično literaturo.

Vprašanje 9: Koliko časa na dan si posvetil/-a branju pred epidemijo (približno)? Branje za šolo (razen domačega branja in branja za bralno značko) ne šteje. (n = 126)

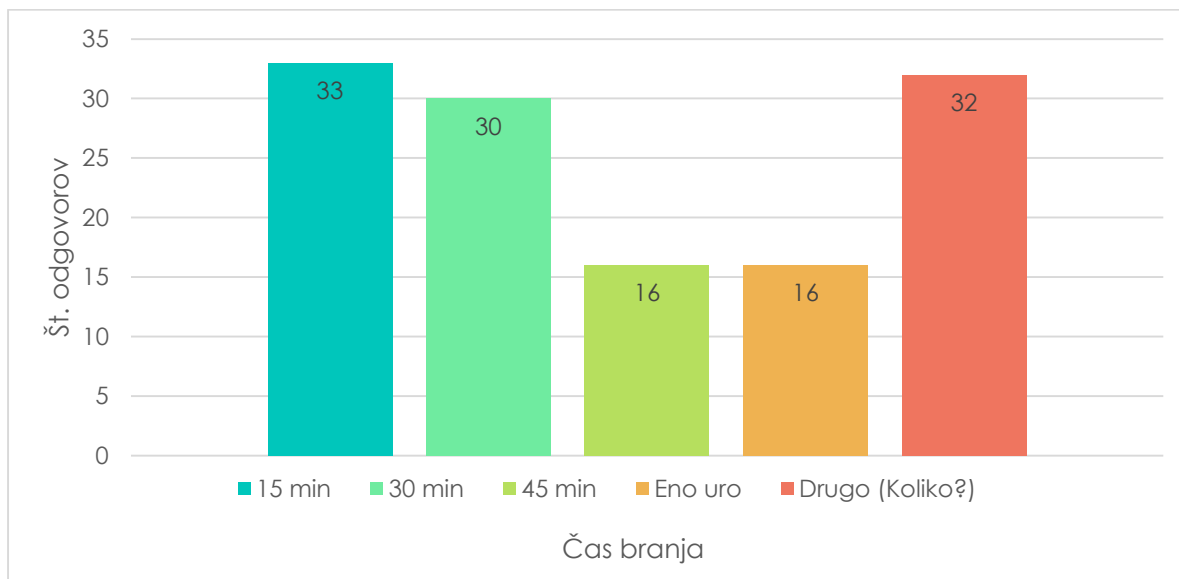

Slika 9: Koliko časa na dan si posvetil/-a branju pred epidemijo (približno)? Branje za šolo (razen domačega branja in branja za bralno značko) ne šteje.

Največ učencev je pred epidemijo bralo približno pol ure (38), za njimi petnajst minut (26), potem petinštirideset minut (23) in najmanj učencev je bralo eno uro na dan (20). Med odgovori »drugo« (19) so učenci, ki berejo manj kot 15

minut (3), več kot eno uro (6) ali so dali odgovor v razponu, ki zajema več ponujenih odgovorov (10).

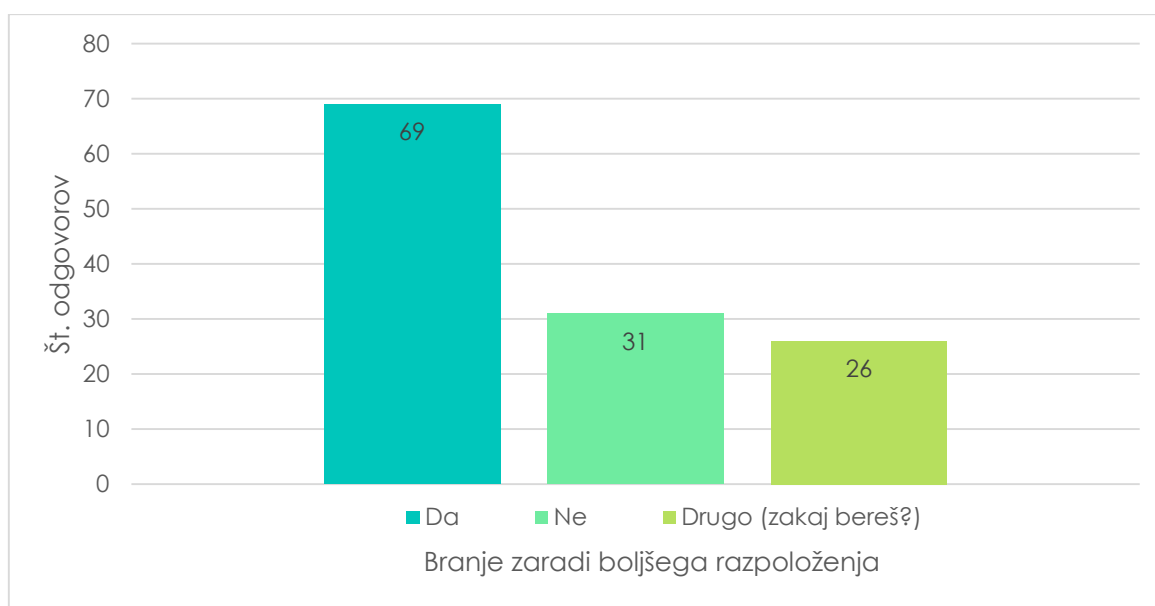
Vprašanje 10: Koliko časa na dan posvetiš branju med epidemijo? (Navedeno v prejšnjem vprašanju ne šteje). (n = 127)

Slika 10: Koliko časa na dan posvetiš branju med epidemijo? (Navedeno v prejšnjem vprašanju ne šteje.)

Največ (33) učencev med epidemijo bere 15 minut, 30 učencev bere pol ure na dan, enako (16) učencev bere 45 minut ali eno uro, ostali (32) pa berejo več kot eno uro (15, največ tri ure) ali pa ne berejo oz. berejo manj kot 15 minut dnevno (17).

Vprašanje 11: Ali bereš za boljše razpoloženje? (n = 126)

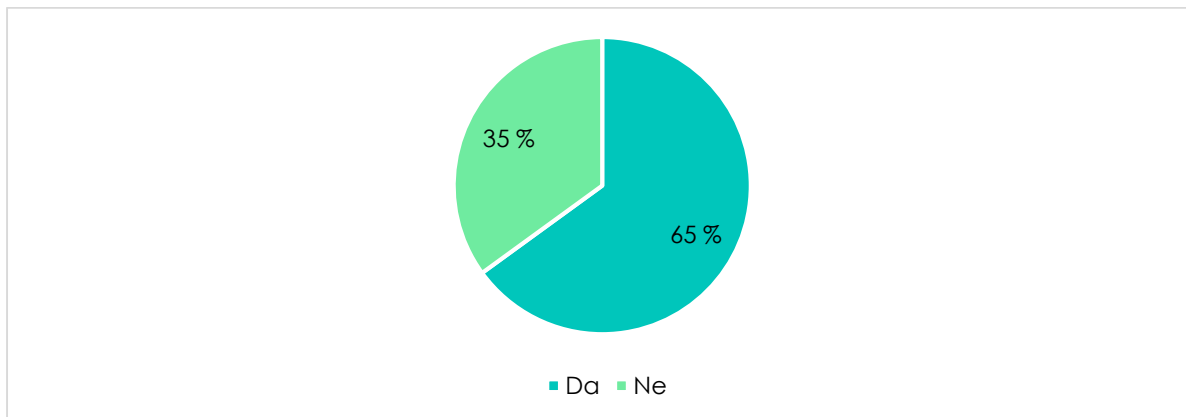

Slika 11: Ali bereš za boljše razpoloženje?

55 % (66) bere za boljše razpoloženje, 25 % (31) učencev ne bere zaradi tega. Od ostalih (26) pa večina bere, da preženejo dolgčas, drugi pa, ker jih knjige zanimajo oz. radi berejo.

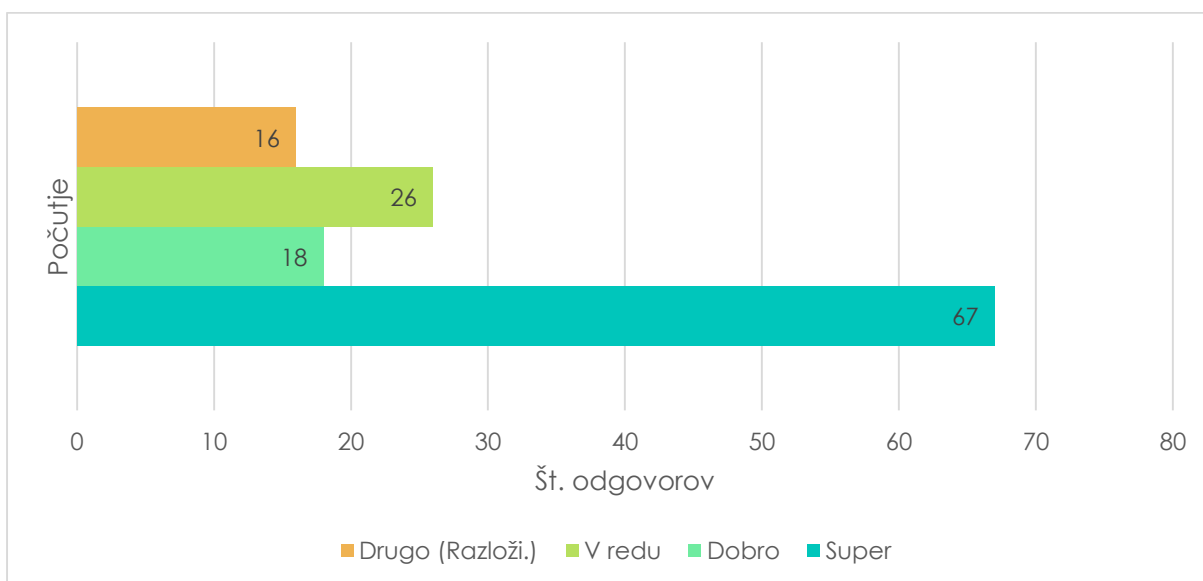
Vprašanje 12: Ali se ti je razpoloženje res izboljšalo? (n = 118)

Slika 12: Ali se ti je razpoloženje res izboljšalo?

65 % učencem se je razpoloženje izboljšalo, 35 % pa ne.

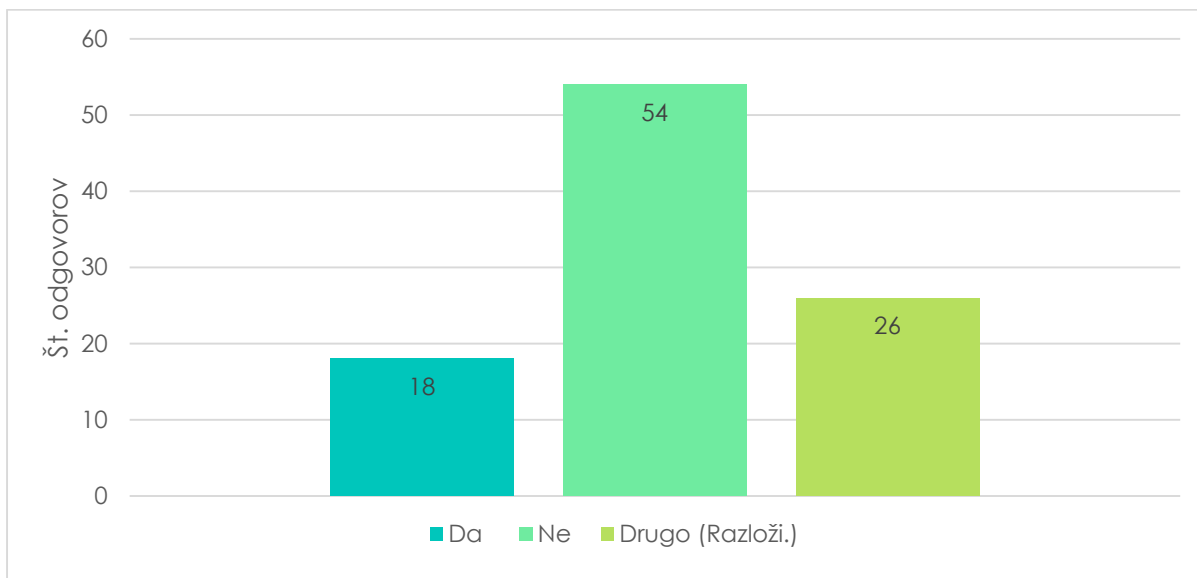
Vprašanje 13: Kako se počutiš, ko prebereš knjigo, ki ti je všeč? (n = 127)

Slika 13: Kako se počutiš, ko prebereš knjigo, ki ti je všeč?

Največ učencev se počuti super (67), sledijo jim tisti, ki se počutijo v redu (26) in za njimi tisti, ki se počutijo dobro (18). Ostali se počutijo odlično ali boljše (9), žalostno, ker je knjige konec (4), ostali odgovori pa niso veljavni, ker so učenci odgovarjali, da ne marajo branja ali da sploh ne berejo oz. nedoločeno (5).

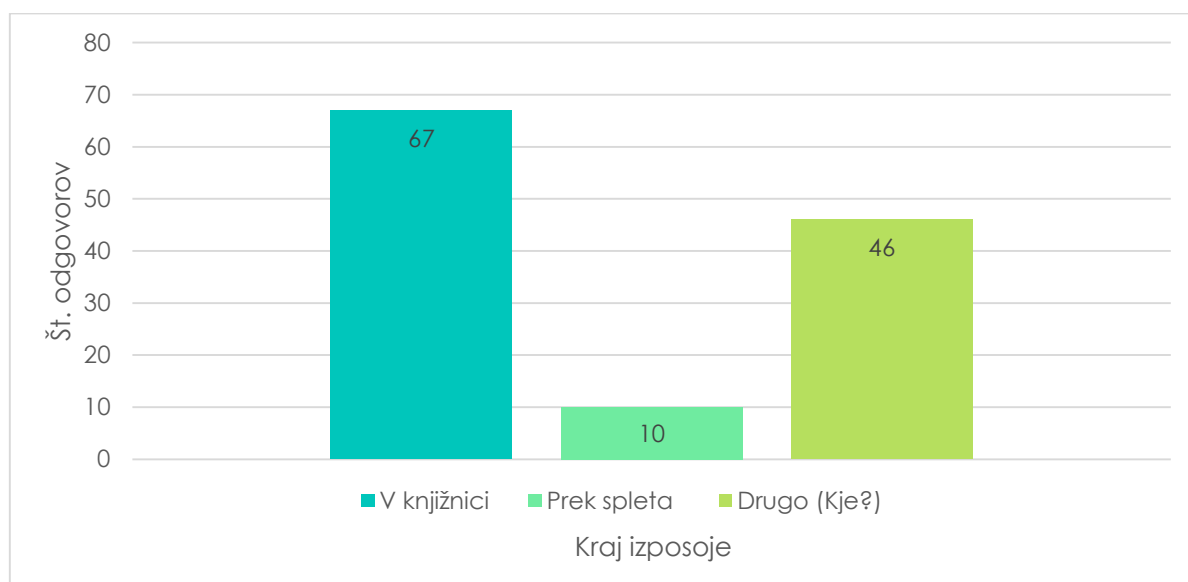
Vprašanje 14: Če med epidemijo bereš digitalne knjige, ali zaradi tega bereš manj (ker težje bereš z zaslona ali imaš omejen čas)? (n = 98)

Slika 14: Če med epidemijo bereš digitalne knjige, ali zaradi tega bereš manj (ker težje bereš z zaslona ali imaš omejen čas)?

Več učencev zaradi tega ne bere manj (54), 18 zato bere manj, 26 pa sploh ne bere teh knjig.

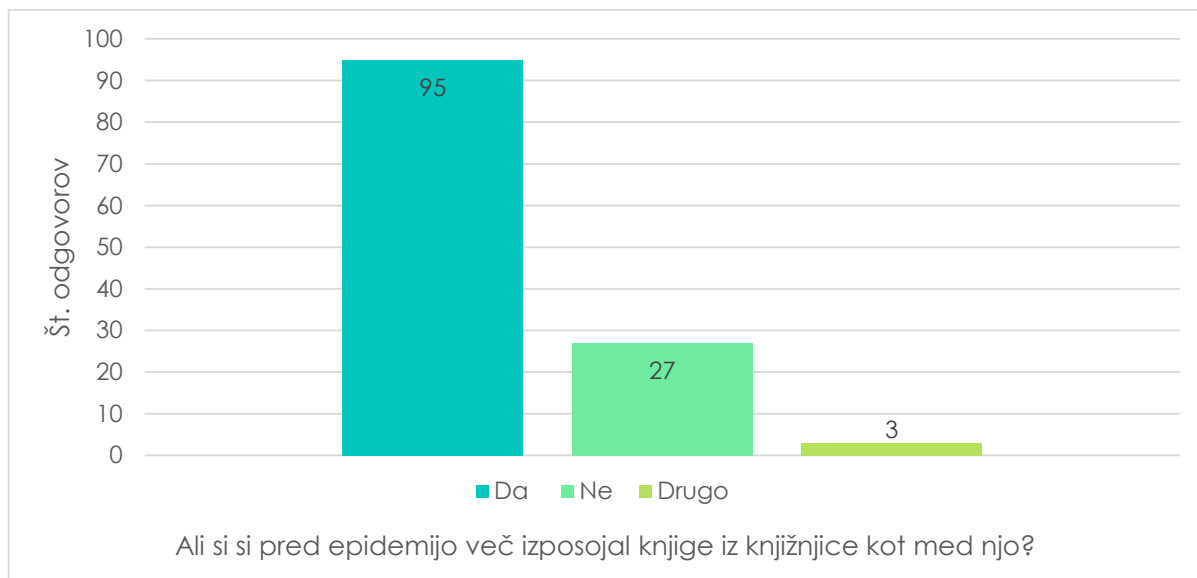
Vprašanje 15: Si knjige med epidemijo izposojaš v knjižnici, prek spleta ali kje drugje? (n = 123)

Slika 15: Si knjige med epidemijo izposojaš v knjižnici, prek spleta ali kje drugje?

Več učencev si med epidemijo izposoja knjige v knjižnici (67), prek spleta si je knjige izposojalo 10 učencev, drugi pa imajo dovolj knjig doma ali jih kupujejo (46).

Vprašanje 16: Ali si si pred epidemijo več izposojal knjige iz knjižnice kot med njo? (n = 125)

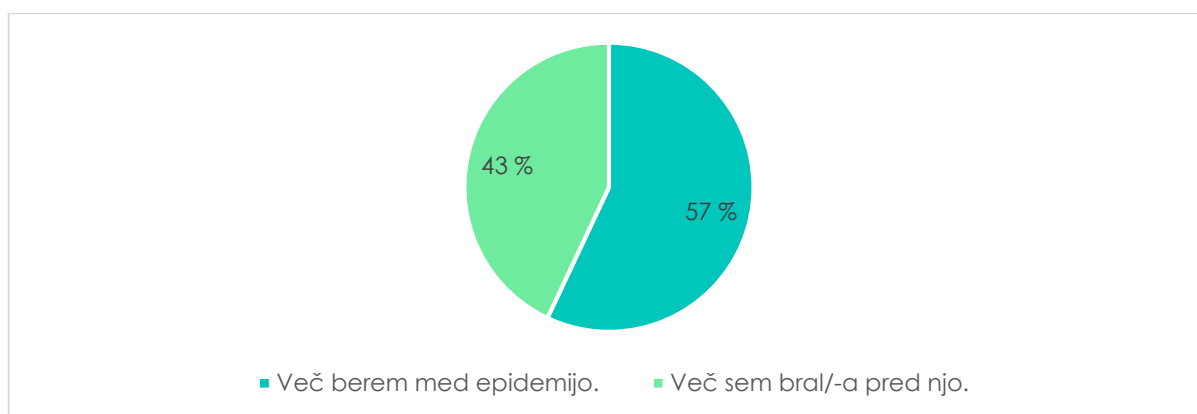
Slika 16: Ali si si pred epidemijo več izposojal knjige iz knjižnice kot med njo?

Več učencev (95) si je pred epidemijo več izposojalo knjige iz knjižnice kot med njo, dva sta si knjige izposojala enako, manj pa 27 učencev. Med odgovori »drugo« je en, ki si je več sposojal knjige pred epidemijo.

7. RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

7.1. Analiza hipotez

1. Večina (80 %) učenk in učencev bere več knjig med epidemijo kot pred njo.

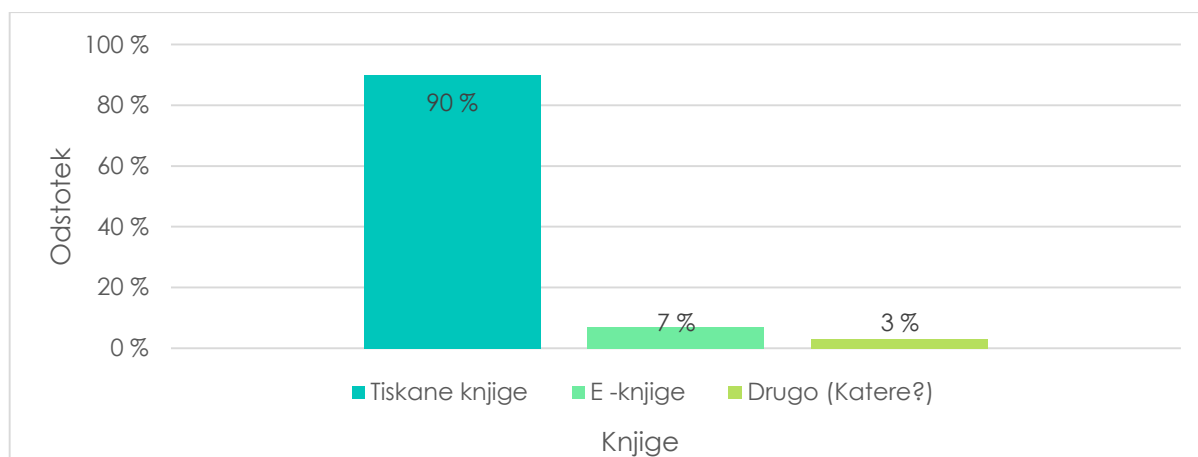

Slika 17: Ali si več bral/-a pred epidemijo ali več bereš med njo?

Predvidevali sva, da 80 % učencev več bere med epidemijo kot pred njo. Tako sva mislili zato, ker imajo med epidemijo več časa, ki ga lahko uporabijo za branje. To hipotezo sva lahko ovrgli, saj med epidemijo več bere 57 % učencev, 43 % učencev pa je več bralo pred njo. Po do zdaj dostopnih podatkih oz.

ocenah je tudi splošna izposoja iz knjižnic manjša kot pred epidemijo (<https://www.delo.si/kultura/knjiga/kriza-velicastni-cas-za-branje-knjig/>, dostop 9.2.2021), kar je enako rezultatom ankete.

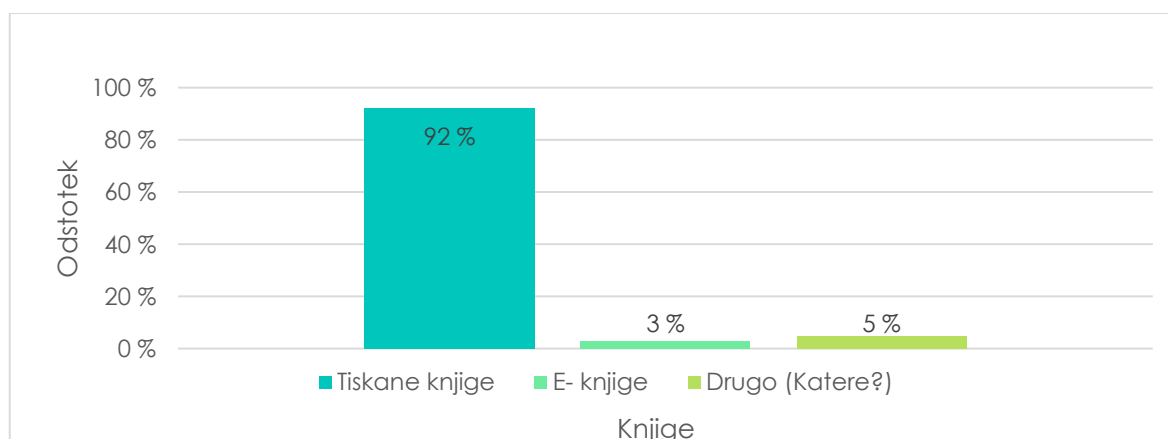
2. 65 % učencev je med epidemijo več bralo knjige prek spleta kot tiskane knjige.

Slika 18: Katere knjige več bereš med epidemijo?

Menili sva, da 65 % učencev med epidemijo bere e-knjige, saj so bile knjižnice med epidemijo večkrat po več časa zaprte. Tudi ta hipoteza se je izkazala za napačno, saj 91 % učencev med epidemijo bere tiskane knjige (1 % se skriva v odgovoru »drugo«), samo 7 % pa bere E-knjige (2 % odgovorov je neveljavnih - med odgovori »drugo« so odgovarjali, da ne berejo). Mogoče je to povezano tudi s tem, da učenci raje berejo tiskane knjige, kar sva ugotovili iz ankete. Iz virov sva ugotovili, da se je sicer število izposoj E-knjig med epidemijo močno povečalo, toda to se pri učencih naše šole, kot kaže anketa, ni pokazalo.

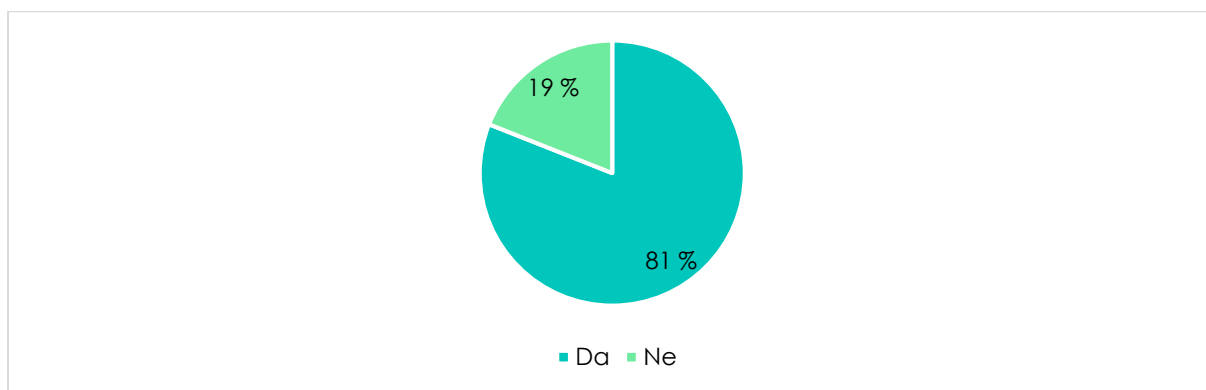
3. 90 % učencev raje bere tiskane knjige kot knjige prek spleta.

Slika 19: Katere knjige raje bereš (na splošno)?

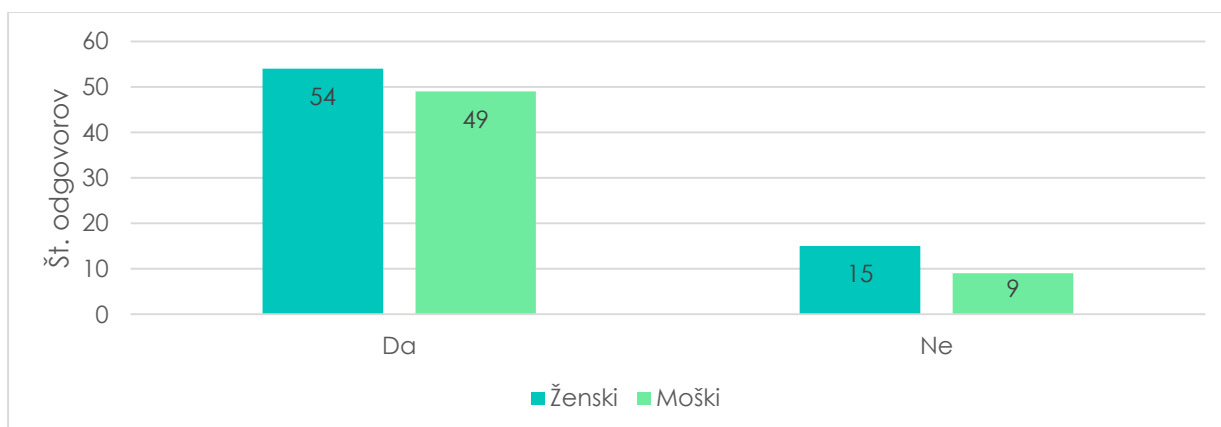
Mislili sva, da 90 % učencev raje bere tiskane knjige kot knjige prek spleta, saj je branje tiskanih knjig vsaj eden od odklopov od računalnika in učenci raje berejo besedilo natisnjeno na papir kot na računalnik. To hipotezo sva lahko potrdili, saj je 92 % odgovorilo, da raje bere tiskane knjige, samo 3 % učencev pa je odgovorilo, da raje bere E-knjige. Med odgovori »drugor« je še 2 % tistih, ki so odgovorili, da raje berejo stripe, 3 % odgovorov pa je takšnih, ki se jih ne da uporabiti pri določanju. Viri sicer kažejo, da so si ljudje med epidemijo izposojali veliko več E-knjig kot sicer, ampak verjetno zaradi tega, ker so bile knjižnice vmes nekaj časa zaprte.

4. Več je tistih učencev (80 %), ki radi berejo, kot tistih, ki ne marajo branja.

Slika 20: Ali rad/-a bereš?

Menili sva, da 80 % učencev rado bere, in da največ 20 % učencev naše šole ne mara branja. Ta hipoteza je tudi potrjena, saj 81 % učencev rado bere, 19 % učencev pa branja ne mara. To je večji odstotek kot pri drugih raziskavah, ki sva jih pregledali. Epidemija na ta večji odstotek verjetno ni vplivala, saj rezultati ankete kažejo, da učenci med epidemijo niso brali bistveno več kot prej. Mogoče so to anketo več izpolnjevali tisti učenci, ki radi berejo, saj je bil naslov ankete povezan z branjem.

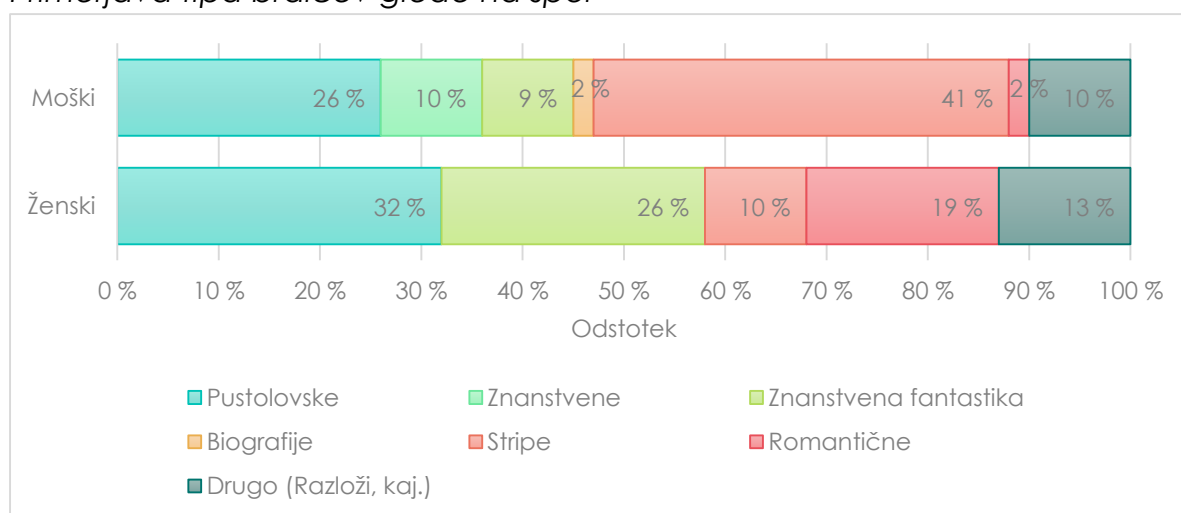
Slika 21: Primerjava bralcev in nebralcev glede na spol.

Primerjali sva tudi, koliko je bralcev in nebralcev glede na spol. Ugotovili sva, da na naši šoli raje berejo fantje kot dekleta ali pa je samo odgovorjalo več tistih fantov, ki radi berejo. To je drugače kot pri drugih raziskavah, saj so pri njih ugotovili, da dekleta raje berejo kot fantje.

7.2. Primerjava različnih spremenljivk v anketi

Na osnovi podatkov iz ankete sva lahko analizirali tudi nekatere druge spremenljivke in rezultate primerjali s preteklimi raziskavami. Primerjali sva tipe bralcev glede na spol in razred ter čas branja glede na spol in razred.

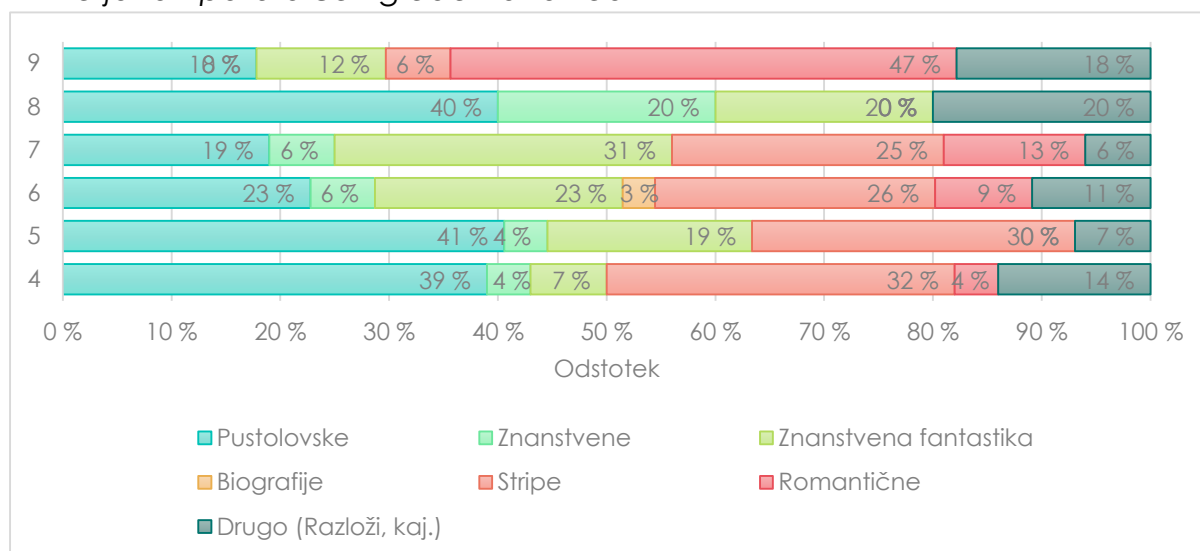
Primerjava tipa bralcev glede na spol

Slika 22: Primerjava tipa bralcev glede na spol.

Iz rezultatov je razvidno, da pustolovske knjige raje berejo dekleta kot fantje, v raziskavi nobena od deklet ne bere najraje znanstvenih knjig, znanstveno fantastiko veliko raje berejo dekleta kot fantje, biografije najraje berejo le fantje, tudi stripe fantje berejo veliko raje od deklet, romantične knjige pa veliko raje berejo dekleta.

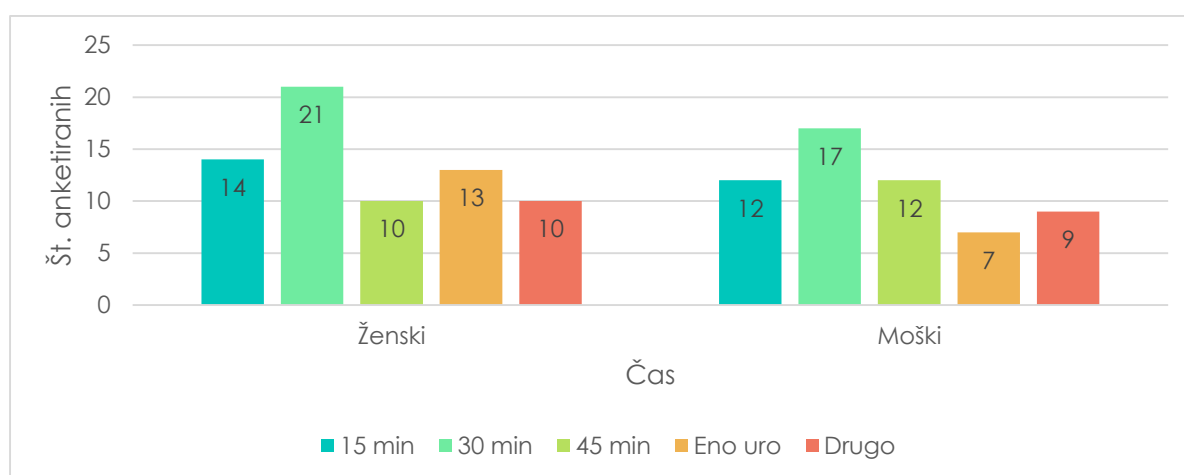
Primerjava tipa bralcev glede na razred

Slika 23: Primerjava tipa bralcev glede na razred.

Anketo je izpolnilo štirinajst devetošolk in trije devetošolci, že prej pa sva ugotovili, da dekleta veliko raje berejo romantične knjige kot fantje. Zaradi tega je verjetno v devetem razredu takšna razlika pri izbiri romantičnih knjig kot v drugih razredih. V šestem in sedmem razredu so najbolj popularni stripi. Ker je anketo rešilo samo pet osmošolcev, verjetno rezultati ne predstavljajo čisto prave slike dejanskega stanja. To lahko sklepava tudi zato, ker nihče ni izbral stripa kot najljubše zvrsti knjige, v drugih razredih pa je strip zelo priljubljen.

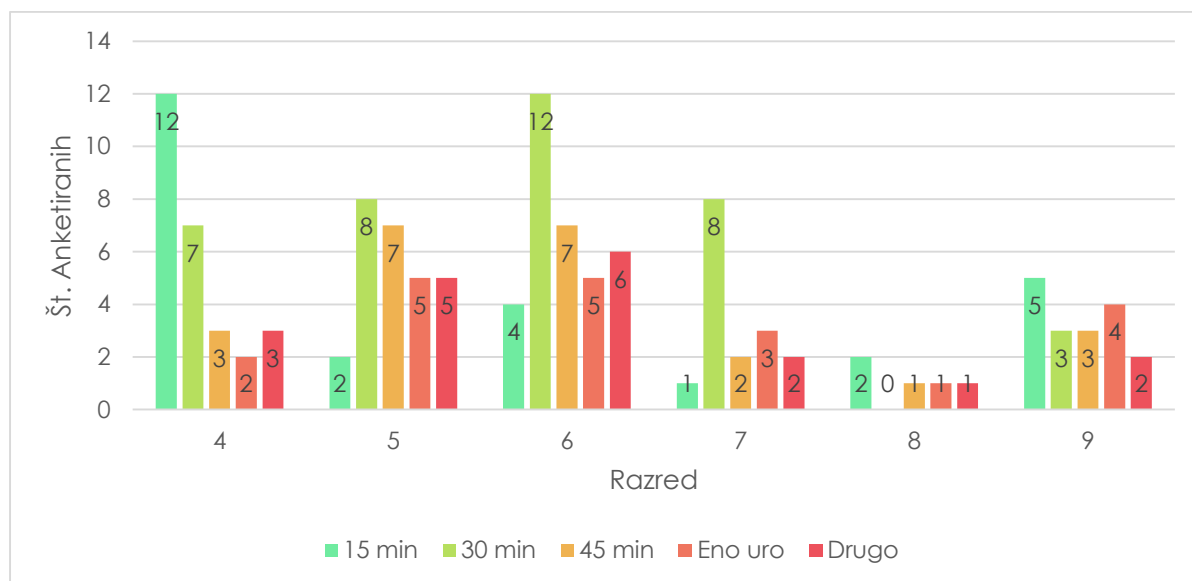
Čas branja glede na spol

Slika 24: Čas branja glede na spol.

Čas, ki ga učenci namenijo branju, se ne razlikuje veliko med dekleti in fanti, največ jih bere 30 minut.

Čas branja glede na razred

Slika 25: Čas branja glede na razred.

V četrtem razredu največ učencev bere 15 minut, v šestem in sedmem razredu jih največ bere pol ure, v petem jih večina bere od pol ure do eno uro, v osmem in devetem razredu pa učenci berejo različno, odvisno od učenca, približno enako vse navedene primere. Podatkov se ne da točno določiti, saj je odgovarjalo zelo malo učencev.

Pri primerjavi s predhodnimi raziskavami prihajava do ugotovitev:

Rezultati ankete Bralne navade velenjskih osnovnošolcev (Razgor) kažejo, da 36 % učencev ne mara branja, 64 % pa rado bere. Iz najine ankete sva ugotovili, da rado bere 54 % deklet in 49 % fantov, in da branja ne mara 15 % deklet in 9 % fantov, kar pa pomeni, da raje berejo fantje.

Najina raziskava tipov bralcev je v primerjavi z že narejenimi raziskavami pokazala podobne rezultate, saj učenci najraje berejo pustolovske in znanstveno fantastične knjige, zelo priljubljeni pa so tudi stripi.

Velika razlika je pri znanstveni fantastiki (26 % proti 9 %) in romantičnih knjigah (19 % proti 2 %), ki jih veliko raje berejo dekleta. Podobno je tudi pri stripih, ki jih veliko raje berejo fantje (41 % proti 10 %). To je drugače kot pri raziskavi (vir: Razgor, M. (2014) Bralne navade velenjskih osnovnošolcev), kjer imajo fantje veliko raje znanstveno fantastiko (40 % proti 14 %) od deklet.

Če delamo analizo tipov bralcev po razredih, lahko opazimo, da v devetem razredu učenci veliko raje berejo romantične knjige kot v drugih razredih. To je verjetno zaradi tega, ker je anketo izpolnilo štirinajst devetošolk in trije devetošolci. Že prej smo ugotovili, da dekleta veliko raje berejo romantične knjige kot fantje. Kot pri raziskavi (vir: Razgor, M. (2014) Bralne navade velenjskih

osnovnošolcev), ki sva jo preučili, so drugače v večini razredov najbolj priljubljene pustolovske knjige. V naši raziskavi so bili v šestem in sedmem razredu najbolj priljubljeni stripi, v devetem pa že omenjene romantične knjige. Ker je anketo rešilo samo pet osmošolcev, verjetno rezultati niso čisto pravi, kar se kaže tudi v tem, da nihče ni izbral stripa kot najljubše zvrsti knjige.

Za čas branja po razredih so podobni rezultati kot v predhodni raziskavi (vir: Razgor, M. (2014) Bralne navade velenjskih osnovnošolcev), kjer največ učencev bere pol ure.

7.3. Zaključek

Bralne navade so pomembne, saj so to navade, ki jih uporabljamo vedno, kadar beremo. Epidemija je močno vplivala na naša življenja, med drugim tudi na bralne navade. Imeli smo več časa, knjižnice so bile zaprte kar zelo dolgo in vanje nismo mogli po knjige. Knjižnice so pomembne, saj si v njih izposojamo knjige. Med epidemijo nas je veliko spoznalo, da obstaja veliko knjig tudi v elektronski obliki, kar lahko sklepava po tem, da je med epidemijo število izposoj e-knjig precej naraslo.

V teoretičnem delu sva opisali, kaj branje sploh je, kaj so bralne navade, bralna motivacija in bralni interesi ter kakšni so tipi bralcev, kaj je covid19 in kakšna je bila izposoja knjig med epidemijo ter kako je epidemija vplivala na bralne navade. Ugotovili sva, da učenci večinoma radi berejo, med epidemijo pa so brali malo več kot prej. Učenci najraje berejo tiskane knjige, med temi pa so jim najljubše pustolovske in znanstveno fantastične knjige ter stripi.

PILRS je raziskava o bralni pismenosti učencev, kjer raziskujejo, kako dobro učenci razumejo tisto, kar samostojno preberejo (vir: Razgor, M. Bralne navade velenjskih osnovnošolcev). Zanimivo bi bilo videti, kakšen bo vpliv epidemije na rezultate PIRLS.

Zanimalo bi naju tudi, če bodo po času epidemije bralne navade enake, kot so bile, preden se je čas epidemije sploh začel. Torej, ali so spremembe, ki so se pojavile, stalne ali pa se ne bodo obdržale tudi za naprej.

Med izdelavo raziskovalne naloge sva ugotovili nekaj stvari, ki bi jih lahko drugič naredili bolje. Ugotovili sva, da je iz polodprtih ali odprtih vprašanj težko narediti analizo podatkov. Predvsem v polodprtih vprašanjih so učenci večkrat pisali lastne odgovore, ki sodijo k eni od izbir, program za ankete pa jih je razvrstil med druge odgovore.

O temi najine raziskave (vpliv epidemije) prej sploh še ni bilo raziskav, saj je bil virus COVID-19, ko sva začeli z raziskavo, prisoten šele kratek čas. Želiva si, da bi to temo raziskal še kdo drug, in da bi po določenem času videli, ali so kakšne razlike, ki se bodo verjetno pokazale šele kasneje.

8. ZAHVALA

Zahvaljujeva se najini mentorici, Mateji Razgor, ki naju je vodila skozi raziskovalno nalogo, učencem, ki so odgovorili na anketo za najino raziskavo in staršem ter učiteljem, ki so nama dali spodbudo za izdelavo naloge.

9. LITERATURA IN VIRI:

AirBeletrina. Kako je karantena spremenila naše bralne navade, pridobljeno 9. 2. 2021 s strani <http://www.airbeletrina.si/clanek/kako-je-karantena-spremenila-nase-bralne-navade>

Bucik, N. (2003). Motivacija za branje. V Beremo skupaj: priročnik za spodbujanje branja. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Cangura. Zakaj je branje pomembno? 21 razlogov ZA, pridobljeno 8. 2. 2021 s strani

https://www.cangura.com/zakaj_je_branje_pomembno_21_razlogov_za

Časoris. Je branje še vrednota, pridobljeno 8. 2. 2021 s strani <https://casoris.si/je-branje-se-vrednota/>

Delo. Kriza – veličastni čas za branje knjig, pridobljeno 9. 2. 2021 s strani <https://www.delo.si/kultura/knjiga/kriza-velicastni-cas-za-branje-knjig/>

Kolar L., Mastnak N., Vrečko N. (2017). Pomen branja, pridobljeno 9. 2. 2021 s strani <https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4201703768.pdf>

Kordigel, M. (1990). Bralni razvoj, vrste branja in tipologija bralcev. *Otrok in knjiga*, 29/30, 5-42.

Maribor info. Bo epidemija koronavirusa trajno spremenila bralne navade Slovencev?, pridobljeno 9. 2. 2021, s strani <https://mariborinfo.com/novica/kultura/bo-epidemija-koronavirusa-trajno-spremenila-bralne-navade-slovencev/318806>

Mestna občina Ljubljana. Koronavirus - informacije in ukrepi, pridobljeno 10. 2. 2021 s strani <https://www.ljubljana.si/sl/mestna-obcina/mestna-uprava-mu-mol/oddelki/oddelek-za-zdravje-in-socialno-varstvo/koronavirus-informacije-in-ukrepi/>

Razgor, M. (2014). Bralne navade velenjskih osnovnošolcev. (Dipl. delo), Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, 2014

RTV Slovenija. Koronavirus je nekoliko pospešil branje katastrofičnih eskapističnih del, pridobljeno 9. 2. 2021 s strani <https://www.rtv slo.si/kultura/intervju/koronavirus-je-nekoliko-pospesil-branje-katastroficnih-eskapisticnih-del/541388>

Slovar slovenskega knjižnega jezika. Pridobljeno 9. 2. 2021, s strani <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>

Večer. Koronavirus in izposoja knjig: Knjig za obvezno domače branje rado zmanjka, pridobljeno 9. 2. 2021 s strani <https://www.vecer.com/slovenija/koronavirus-in-izposoja-knjig-knjig-za-obvezno-domace-branje-rado-zmanjka-10222266>

10. PRILOGA

Pozdravljeni! Sva Alina in Tara iz 6. c-razreda in delava raziskovalno nalogo o spreminjanju bralnih navad med epidemijo. Prosiva te, da odgovoriš na vprašalnik.

V1 - Obkroži razred, v katerega hodiš.

- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

V2 - Obkroži spol.

- Ženska.
- Moški.

V3 - Ali rad/-a bereš?

- Da.
- Ne.

V4 - Ali si več bral/-a pred epidemijo ali več bereš med njo?

- Več berem med epidemijo.
- Več sem bral/-a pred njo.

V5 - Če si obkrožil/-a, da več bereš med epidemijo, obkroži zakaj.

- Ker mi je dolgčas.
- Ker imam več časa.
- Drugo (razloži).

V6 - Katere knjige pogosteje bereš med epidemijo?

- Tiskane knjige.
- E -knjige.
- Drugo (katere).

V7 - Katere knjige raje bereš (na splošno)?

- Tiskane knjige.
- E- knjige.
- Drugo (katere).

V8 - Katere knjige rad/-a bereš (na splošno)?

- Pustolovske.
- Znanstvene.
- Znanstvena fantastika.
- Biografije.
- Stripe.
- Romantične.
- Drugo (razloži kaj).

V9 - Koliko časa na dan si posvetil/-a branju pred epidemijo (približno)? Branje za šolo (razen domačega branja in branja za bralno značko) ne šteje.

- 15 min.
- 30 min.
- 45 min.

- Ena uro.
- Drugo (koliko).

V10 - Koliko časa na dan posvetiš branju med epidemijo? (Navedeno v prejšnjem vprašanju ne šteje).

- 15 min.
- 30 min.
- 45 min.
- Ena uro.
- Drugo (koliko).

V11 - Ali bereš za boljše razpoloženje?

- Da.
- Ne.
- Za kaj bereš?

V12 - Ali se ti je razpoloženje res izboljšalo?

- Da.
- Ne.

V11_2 - Kako se počutiš, ko prebereš knjigo, ki ti je všeč?

- Super.
- Dobro.
- V redu.
- Drugo (razloži).

V14 - Če med epidemijo bereš digitalne knjige, ali zaradi tega bereš manj (ker težje bereš zaslona ali imaš omejen čas)?

- Da.
- Ne.
- Drugo (razloži).

V15 - Si knjige med epidemijo izposojaš v knjižnici, prek spleta ali kje drugje?

- V knjižnici.
- Prek spleta.
- Drugo (kje).

V16 - Ali si si pred epidemijo več izposojal knjige iz knjižnice kot med njo?

- Da.
- Ne.
- Drugo.